

บทที่ 3

ความเป็นมาของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของไทย

ความเป็นมาของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ภายในประเทศไทย มีดังต่อไปนี้

อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของไทย เริ่มขึ้นตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 โดยโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดตั้งโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ขึ้นเองในประเทศ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2456 ด้วยทุนจดทะเบียนเริ่มต้น 1 ล้านบาท ใช้ชื่อว่า “บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)” ซึ่งปัจจุบันคือบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) โรงงานผลิตแห่งแรกตั้งอยู่ที่ ต. บางซื่อ จ. กรุงเทพมหานคร เริ่มผลิตในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2458 โดยมีกำลังการผลิตเริ่มแรก 20,000 ตันต่อปี ในปี พ.ศ. 2499 รัฐบาลได้มอบหมายให้กรมชลประทาน จัดตั้งบริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด ขึ้นที่ อ. ตาคลี จ. นครสวรรค์ เพื่อผลิตปูนซีเมนต์ใช้ในการก่อสร้างเขื่อนภูมิพล ที่ต้องใช้ปูนซีเมนต์จำนวนมากจนอาจเกิดการขาดแคลน เริ่มทำการผลิตได้เมื่อ พ.ศ. 2501 และต่อมาในปี พ.ศ. 2512 ได้จัดตั้งบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด มีโรงงานผลิตอยู่ที่ ต. ทับทิม อ. แก่งคอย จ. สระบุรี และเริ่มทำการผลิตเมื่อปี พ.ศ. 2515 (ธนพงศ์ บุญจันทร์, 2539)

ในช่วงปี พ.ศ. 2516-2524 ความต้องการใช้ปูนซีเมนต์ในประเทศเพิ่มสูงขึ้น ตามภาวะการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ประกอบกับเกิดวิกฤตการณ์น้ำมันมีราคาสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตปูนซีเมนต์เพิ่มขึ้นด้วย มีผลทำให้ราคาขายสูง รัฐบาลจึงเข้ามาควบคุมราคาในปี พ.ศ. 2517 ซึ่งผลมาจากการควบคุมราคา ทำให้ผู้ผลิตระงับการขยายกำลังการผลิต จนนำไปสู่ภาวะการขาดแคลนปูนซีเมนต์ในประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2521-2524 จนต้องมีการนำเข้าปูนซีเมนต์จากต่างประเทศ ภาวะการขาดแคลนปูนซีเมนต์จึงเริ่มคลี่คลายในปี พ.ศ. 2525 ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจซบเซา ทำให้ความต้องการน้อยกว่าปริมาณการผลิตในตลาด (เกษแก้ว ปริสวงศ์, 2532)

ในช่วงปี พ.ศ. 2531-2534 เกิดภาวะการขาดแคลนปูนซีเมนต์อีกครั้ง เนื่องจากภาคการก่อสร้างขยายตัวอย่างรวดเร็วตามภาวะการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงพยายามให้มีการนำเข้าปูนซีเมนต์จากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยมีการยกเว้นภาษีนำเข้า และปรับราคาจำหน่ายปูนซีเมนต์เพิ่มขึ้นเพื่อชดเชยภาระการขาดทุนของผู้นำเข้า นอกจากนี้ยังให้ผู้ผลิตรายเดิมขยายกำลังการผลิต และอนุญาตให้ผู้ผลิตรายใหม่เข้ามาตั้งโรงงานผลิตปูนซีเมนต์เพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2533 เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตปูนซีเมนต์ในประเทศให้มากขึ้น (จิราภรณ์ สังข์ทอง, 2537)

จากการขยายการผลิตของผู้ผลิตรายเดิม และการที่ผลผลิตของผู้ผลิตรายใหม่เข้าสู่ตลาด ในปี พ.ศ. 2535 นั้นทำให้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ปริมาณการผลิตมีมากกว่าความต้องการปริมาณ 0.41 ล้านตัน จึงมีการอนุญาตให้ส่งออกได้อย่างเสรี มีผลทำให้ราคาจำหน่ายปูนซีเมนต์ในประเทศลดลง

3.1 ประเภทของผลิตภัณฑ์ปูนซีเมนต์

ปูนซีเมนต์ที่ใช้ในการก่อสร้างทั่วไปในปัจจุบัน หรือที่เรียกกันว่า “ปูนซีเมนต์เทา” นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท หลัก ๆ ได้แก่

1. ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ (Portland Cement) หมายถึง ปูนซีเมนต์ซึ่งเป็นผลผลิตที่ได้มาจากกระบวนการผลิตโดยตรง จะใช้สำหรับหล่อหรือการก่อโครงสร้าง เพื่อให้เกิดความคงทนแข็งแรง รับน้ำหนักได้ดี โดยสามารถแบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ตามคุณสมบัติและลักษณะการใช้งานได้ดังนี้

1.1 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ธรรมดา (Ordinary Portland Cement) หรือปอร์ตแลนด์ประเภท 1 (TYPE I) มีคุณสมบัติรับแรงอัดได้ดี ใช้สำหรับงานหล่อโครงสร้างคอนกรีตทั่วไป เช่น ถนนอาคารที่สูงเกิน 3 ชั้น หรือวัสดุก่อสร้างสำเร็จรูปต่าง ๆ ที่ผลิตจากปูนซีเมนต์

1.2 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ชนิดแข็งตัวเร็ว (Rapid Hardening Portland Cement) หรือปอร์ตแลนด์ประเภท 3 (TYPE III) เป็นปูนซีเมนต์ที่มีคุณสมบัติในการทำให้เกิดแรงรับน้ำหนักได้รวดเร็ว จึงเหมาะสำหรับงานโครงสร้างที่ต้องการใช้เวลารวดเร็วในการก่อสร้างหรือรีบถอดแบบ

1.3 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ชนิดดีพิเศษ (Superfine Portland Cement) เป็นปูนซีเมนต์ที่สามารถทำให้เกิดแรงรับน้ำหนัก และเกิดการรับแรงอัดได้สูงเป็นพิเศษกว่าปกติเหมาะสำหรับใช้ในงานก่อสร้างพิเศษที่ต้องรับน้ำหนักมาก ๆ เช่น อุโมงค์ใต้ดิน

1.4 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ที่ให้ความร้อนต่ำ (Low Heat Portland Cement) หรือปอร์ตแลนด์ประเภท 4 (TYPE IV) เป็นปูนซีเมนต์ที่เมื่อนำไปใช้งานแล้ว จะทำให้เกิดความร้อนในคอนกรีตเป็นไปอย่างช้าๆ ทำให้มีความร้อนต่ำในเนื้อคอนกรีตและแตกร้าวได้ยากขึ้น จะใช้สำหรับงานคอนกรีตที่มีเนื้อหนา เช่น การสร้างเขื่อน การสร้างตอม่อสะพาน ซึ่งต้องระวังไม่ให้เกิดการแตกร้าวได้

1.5 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ชนิดทนซัลเฟต (Sulphate Resisting Portland Cement) หรือปอร์ตแลนด์ประเภท 5 (TYPE V) มีคุณสมบัติในการทนซัลเฟตสูง ใช้สำหรับงานก่อสร้างในทะเล หรือชายฝั่งเนื่องจากดินบริเวณนั้นจะมีความเค็มและมีซัลเฟตสูง ถ้าใช้ปูนซีเมนต์ธรรมดาจะถูกกัดกร่อนได้ง่าย

1.6 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์เตาหลอม (Portland Blast Furnace Cement) เป็นปูนซีเมนต์ที่สามารถทนความร้อนได้สูง จึงเหมาะที่จะใช้สำหรับการก่อสร้างเตาหลอมในโรงงานอุตสาหกรรม ที่ต้องรับความร้อนสูง ปูนซีเมนต์ชนิดนี้ยังไม่มีการผลิตขึ้นใช้เองในประเทศไทย

1.7 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์บ่อน้ำมัน (Oil Well Portland Cement) เป็นปูนซีเมนต์ที่

สามารถแข็งตัวได้ในระดับพื้นที่ที่ลึกจากพื้นดินมาก ๆ ซึ่งมักจะมีอุณหภูมิสูง จึงใช้สำหรับสร้างบ่อน้ำมัน หรือท่อส่งน้ำมัน

2. ปูนซีเมนต์ผสม (Mixed Cement) หมายถึง ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ที่นำมาผสมหินปูนและทรายบดละเอียดปริมาณร้อยละ 25 ซึ่งจะทำให้รับแรงอัดได้ต่ำกว่าปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ธรรมดา เหมาะสำหรับก่อสร้างงานที่ไม่ต้องรับน้ำหนักมาก เช่น อาคารขนาดเล็กไม่เกิน 2-3 ชั้น งานฉาบผิวผนังต่าง ๆ

3.2 การผลิตปูนซีเมนต์

1. วัตถุดิบ

วัตถุดิบสำคัญที่ใช้ในการผลิตปูนซีเมนต์จะแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1.1 กลุ่มวัตถุดิบที่มีส่วนประกอบทางเคมีส่วนใหญ่เป็นธาตุแคลเซียม ได้แก่ หินปูน หินชอล์ก หินประการัง ดินสอพองหรือดินขาว ซึ่งจะเรียกรวมกันว่า Line Component จะมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 62-82 ในการผลิต โดยแหล่งวัตถุดิบสำคัญได้จากภูเขาในเขตจังหวัดสระบุรี เพชรบุรี นครสวรรค์ นครศรีธรรมราช ลำปาง เป็นต้น

1.2 กลุ่มวัตถุดิบที่มีส่วนประกอบทางเคมีส่วนใหญ่เป็นธาตุซิลิกอน และอลูมิเนียม หรือเรียกว่า Clay Component วัตถุดิบในกลุ่มนี้ ได้แก่ หินดินดาน หินชนวน ดินเหนียว ดินคำ

1.3 กลุ่มวัตถุดิบที่จะใส่เพิ่มเติมลงไป ในกรณีที่วัตถุดิบข้างต้นมีสารประกอบบางอย่างไม่เพียงพอ โดยวัตถุดิบที่ใส่เพิ่มเติม ได้แก่ แร่เหล็ก ทราย ดินลูกรัง เป็นต้น เรียกรวมกันว่า Corrective Material

1.4 ยิบซั่ม (Gypsum) เป็นวัตถุดิบที่ใช้ผสมเพื่อช่วยชะลอการแข็งตัวของปูนซีเมนต์หลังจากที่ผสมน้ำแล้วไม่ให้แข็งตัวเร็วเกินไป

โดยปูนซีเมนต์ที่ผลิตได้จากวัตถุดิบต่าง ๆ ดังกล่าวนี้จะเรียกว่า ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ สำหรับปูนซีเมนต์ผสม จะต้องนำทรายหรือหินปูนบดละเอียดมาผสมรวมอยู่ด้วย

3.3 ผู้ผลิต

นับตั้งแต่มีการก่อตั้งบริษัทปูนซีเมนต์แห่งแรก เมื่อปี พ.ศ.2456 จนถึงปี พ.ศ.2537 นี้ มีผู้ผลิตในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ทั้งสิ้น 8 ราย ได้แก่

1. บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทผู้ผลิตปูนซีเมนต์รายแรกในประเทศไทย ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2456 ตามพระราชดำริของรัชกาลที่ 6 ที่ต้องการให้มีโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ขึ้นเองภายในประเทศ เพื่อรองรับภาวะการก่อสร้างของประเทศที่เริ่มมีมากขึ้นในขณะนั้น โดยมี

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ มีทุนจดทะเบียนเริ่มแรก 1 ล้านบาท ก่อสร้างโรงงานแห่งแรกที่ ต.บางซื่อ กรุงเทพมหานคร (ซึ่งปัจจุบันเลิกใช้ทำการผลิตแล้ว) โดยเริ่มทำการผลิตเมื่อปี พ.ศ.2458

บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ได้เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2518 ปัจจุบันมีทุนจดทะเบียน 1,200 ล้านบาท

ปัจจุบันบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ถือได้ว่าเป็นผู้นำตลาดในอุตสาหกรรมทั้งในด้านการที่มีส่วนแบ่งตลาด และกำลังการผลิตมากเป็นอันดับหนึ่ง มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ เลขที่ 1 ถ. ปูนซิเมนต์ไทย เขตบางซื่อ จ.กรุงเทพมหานคร และมีโรงงานผลิตปูนซิเมนต์ทั้งสิ้น 5 แห่ง เปิดดำเนินงานแล้ว 4 แห่ง ได้แก่

1. โรงงานท่าหลวง จ.สระบุรี
2. โรงงานทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช
3. โรงงานแก่งคอย จ.สระบุรี
4. โรงงานเขาวง จ.สระบุรี
5. โรงงานแจ้ห่ม จ.ลำปาง (อยู่ระหว่างการก่อสร้าง)

เป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ตราช้าง และตราเอราวัณ ปูนซีเมนต์ผสมตราเสือ โดยมีกำลังการผลิตในปี พ.ศ.2537 รวมทั้งสิ้น 14.32 ล้านตันต่อปี นอกจากนี้ยังมีกิจการในเครืออีกหลายอย่าง เช่น กิจการผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์กระดาษ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักรกล เครื่องใช้ไฟฟ้า และปิโตรเคมี เป็นต้น

2. บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด (มหาชน) ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2499 โดยรัฐบาลได้มอบหมายให้กรมชลประทานดำเนินการก่อตั้งบริษัทผลิตปูนซีเมนต์ขึ้น เป็นแห่งที่ 2 ของประเทศ เพื่อใช้ผลิตปูนซีเมนต์สำหรับงานก่อสร้างเขื่อนภูมิพล ซึ่งต้องใช้ปูนซีเมนต์ในปริมาณมาก อาจทำให้เกิดภาวะขาดแคลนปูนซีเมนต์ในประเทศได้ เนื่องจากในขณะนั้นมีบริษัทผลิตปูนซีเมนต์ในประเทศไทยเพียงรายเดียวเท่านั้น โดยได้ก่อสร้างโรงงานแห่งแรกที่ อ.ตาคี จ.นครสวรรค์ เริ่มดำเนินการผลิตเมื่อปี พ.ศ. 2501

บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด (มหาชน) ได้เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2518 ปัจจุบันมีทุนจดทะเบียน 675 ล้านบาท มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่เลขที่ 2947 ถ.เพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง จ.กรุงเทพมหานคร

เป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ตราพญานาค ปูนซีเมนต์ผสมตรางูเห่า และเป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์ชนิดทนซัลเฟตตราปลาฉลาม เพียงรายเดียวในประเทศไทย มีกำลังการผลิตในปี พ.ศ.2537 รวมทั้งสิ้น 1.632 ล้านตันต่อปี และมีโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ 2 แห่งคือ

1. โรงงานตาคี จ.นครสวรรค์

2. โรงงานชะอำ จ.เพชรบุรี

นอกจากนี้ยังมีกิจการในเครือผลิตคอนกรีตผสมเสร็จ และสินค้าเหล็กอีกด้วย

3. บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2512 เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ปูนซีเมนต์ในประเทศ ซึ่งมีมากขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ นับเป็นบริษัทผู้ผลิตปูนซีเมนต์รายที่ 3 ของไทย โดยมี โรงงานแห่งแรกตั้งอยู่ที่ อ.แก่งคอย จ.สระบุรี เริ่มทำการผลิตได้ในปี พ.ศ.2515

บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2520 ปัจจุบันมีทุนจดทะเบียน 1,500 ล้านบาท เป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ตราเพชร และปูนซีเมนต์ผสมตราอินทรี นอกจากนี้ยังมีกิจการในเครือ ซึ่งผลิตวัสดุก่อสร้างอีกหลายประเภท สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ 888/180-189 อาคารมหาพูนพลาซ่า ชั้น 18 ถ.เพลินจิต เขตปทุมวัน จ.กรุงเทพมหานคร มีโรงงาน 2 แห่งคือ

1. โรงงานทับทิม จ.สระบุรี

2. โรงงานทัพฟ้า จ.สระบุรี

ปัจจุบันบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ผลิตที่มีกำลังการผลิตเป็นอันดับ 2 ในตลาดอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ โดยในปี พ.ศ.2537 มีกำลังการผลิตรวม 9.30 ล้านตันต่อปี

4. บริษัทปูนซีเมนต์เอเชีย จำกัด เป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์ ซึ่งเข้าสู่อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการเพิ่มผู้ผลิตปูนซีเมนต์ในตลาดให้มากขึ้น เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาปูนซีเมนต์ขาดแคลน โดยเกิดจากการรวมกลุ่มของกลุ่มธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และกลุ่มผู้ผลิตคอนกรีต ก่อตั้งบริษัทเมื่อปี พ.ศ.2532 โดยมีทุนจดทะเบียน 4,000 ล้านบาท สำนักงานใหญ่อยู่ที่ 80-82 ถ.ลาดพร้าว เขตบางกะปิ จ.กรุงเทพมหานคร และมีโรงงานผลิตที่ อ.พระพุทธรบาท จ.สระบุรี เริ่มทำการผลิตเมื่อปี พ.ศ. 2536 ปัจจุบันมีกำลังการผลิต 2.0 ล้านตันต่อปี

บริษัทปูนซีเมนต์เอเชีย จำกัด เป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ตราภูเขา และปูนซีเมนต์ผสมตราดอกบัว

5. บริษัทที่พีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2533 ตามนโยบายของรัฐบาลที่อนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ในประเทศเพิ่มขึ้นได้อย่างเสรี เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ในประเทศที่มีมากขึ้น จนเกิดภาวะการขาดแคลนปูนซีเมนต์ในช่วงปี พ.ศ.2531-2534 โดยได้ก่อสร้างโรงงานแห่งแรกขึ้นที่ อ.แก่งคอย จ.สระบุรี มีกำลังการผลิตเบื้องต้น 2.00 ล้านตันต่อ

ปี เริ่มทำการผลิตในปี พ.ศ.2535 และได้มีการขยายกำลังการผลิตเป็น 4.50 ล้านตันต่อปี ในปี พ.ศ.2537

บริษัทที่ฟิโอ โพลีน จำกัด (มหาชน) เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2533 ปัจจุบันมีทุนจดทะเบียน 2,417 ล้านบาท มีสำนักงานใหญ่ที่ 26/56 ถ. จันทร์ตัดใหม่ เขตสาทร จ.กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ และปูนซีเมนต์ผสมตราที่ฟิโอ โดยนอกจากจะผลิตปูนซีเมนต์และวัสดุก่อสร้างแล้ว ยังมีกิจการในเครือ ได้แก่ กิจการผลิตภัณฑป์โตรเคมี และเริ่มสนใจลงทุนในกิจการน้ำมันด้วย

6. บริษัทไทยสถาปนา จำกัด เป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์รายเล็ก ที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มผู้รับเหมาก่อสร้าง โดยเข้ามาก่อตั้งบริษัทผลิตปูนซีเมนต์ ตามนโยบายส่งเสริมของรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ.2533 ปัจจุบันมีทุนจดทะเบียน 250 ล้านบาท มีโรงงานตั้งอยู่ที่ อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี โดยเริ่มทำการผลิตในปี พ.ศ.2535 มีกำลังการผลิตในปัจจุบันรวม 0.15 ล้านตันต่อปี เป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ตราดาวและปูนซีเมนต์ผสมตราไก่ โดยเจาะตลาดในเขตจังหวัดเป็นหลัก

7. บริษัทสระบุรีซีเมนต์ จำกัด เป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์รายเล็ก ที่ก่อตั้งบริษัทขึ้นตามนโยบายส่งเสริมของรัฐบาลในปี พ.ศ.2533 เกิดจากการรวมกลุ่มผู้รับเหมาก่อสร้างในกลุ่มบริษัทอิตัลไทย โดยมีทุนจดทะเบียน 240 ล้านบาท ก่อตั้งโรงงานผลิตที่ อ.พระพุทธรบาท จ.สระบุรี และเริ่มทำการผลิตได้ในปี พ.ศ.2535 มีกำลังการผลิตในปัจจุบัน 0.25 ล้านตันต่อปี โดยจำหน่ายแก่บริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างในกลุ่มของตนเองเป็นหลัก

8. บริษัทสามัคคีซีเมนต์ จำกัด เป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์รายเล็กอีกรายหนึ่ง ที่ก่อตั้งในปี พ.ศ.2533 โดยกลุ่มบริษัทมั่นคงเคหะการ มีทุนจดทะเบียน 165 ล้านบาท เข้าสู่อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์เป็นรายล่าสุด โดยมีโรงงานผลิตอยู่ที่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เริ่มทำการผลิตเมื่อปี พ.ศ.2537 มีกำลังการผลิต 0.1 ล้านตันต่อปี ผลผลิตที่ได้จะใช้ในกิจการของบริษัทในกลุ่มมั่นคงเคหะการเป็นหลัก

3.4 ระดับราคาปูนซีเมนต์

จากวิกฤตการณ์น้ำมันในปี พ.ศ.2516 ทำให้ต้นทุนการผลิตปูนซีเมนต์สูงขึ้น ผู้ผลิตจึงปรับราคาปูนซีเมนต์ขึ้นไปอีกร้อยละ 10-25 และเริ่มมีการกักตุนปูนซีเมนต์ และเกิดภาวะการขาดแคลนปูนซีเมนต์ในตลาด รัฐบาลจึงประกาศให้ปูนซีเมนต์เป็นสินค้าที่ต้องควบคุมราคาขายปลีกในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2517 โดยกำหนดราคาปูนซีเมนต์ผสมและปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์เท่ากับ 540 บาทต่อตัน และ 580 บาทต่อตันตามลำดับ อย่างไรก็ตามในช่วงที่รัฐบาลควบคุมราคานี้ ยังมีการขึ้นราคาหลายครั้ง เนื่องจากต้นทุนด้านเชื้อเพลิงสูงขึ้น และก็ยังเกิดภาวะการขาดแคลน

ปูนซีเมนต์เนื่องจากผู้ผลิตระดับโครงการขยายกำลังการผลิตบางโครงการ จนถึงปี พ.ศ.2524 จึงได้ยกเลิกการควบคุมเพื่อจูงใจให้ผู้ผลิตขยายการผลิตเพิ่มขึ้น หลังจากนั้นราคาปูนซีเมนต์ก็ได้ปรับตัวขึ้นลงตามต้นทุนการผลิต เช่น มีการปรับราคาขึ้นเมื่อรัฐบาลประกาศขึ้นภาษีสรรพสามิตสำหรับปูนซีเมนต์ในปี พ.ศ.2526 และปรับราคาลงเมื่อมีการลดราคาค่ากระแสไฟฟ้า และน้ำมันเตาในปี พ.ศ.2529 (เกษตรก้าว ปริศวงค์, 2532)

ในช่วงปีพ.ศ.2530-2537 ราคาจำหน่ายปูนซีเมนต์ผสมเฉลี่ยเพิ่มจาก 1,265.30 บาทต่อตัน เป็น 1,358.70 บาทต่อตัน หรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.19 ต่อปี สำหรับปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ มีราคาเฉลี่ยเพิ่มจาก 1,543.00 บาทต่อตัน เป็น 1,628.70 บาทต่อตัน หรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.08 ต่อปี โดยราคาปูนซีเมนต์จะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามภาวะของต้นทุนที่สำคัญคือ ราคาเชื้อเพลิง และปริมาณปูนซีเมนต์ในตลาดเวลานั้นว่าขาดเหลืออย่างไร และหลังจากรัฐบาลประกาศใช้นโยบายเกี่ยวกับราคาปูนซีเมนต์ โดยให้ใช้นโยบายราคาลอยตัว ในช่วงที่ปริมาณการผลิตมีมากกว่าความต้องการใช้ เพื่อให้เกิดการแข่งขันกันในตลาดมากขึ้น (นนทิกา สังข์ศักดิ์, 2535) ทำให้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นปีที่ผู้ผลิตราคาใหม่เข้ามาในตลาด และมีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้ภาวะการขาดแคลนปูนซีเมนต์ในประเทศเริ่มลดลง จนกระทั่งมีปริมาณผลผลิตเหลือในประเทศในปี พ.ศ.2536-2537 ราคาปูนซีเมนต์จึงมีแนวโน้มลดลง โดยราคาปูนซีเมนต์ผสมได้ลดลงจาก 1,621.30 บาทต่อตัน เหลือ 1,387.30 และ 1,353 บาทต่อตัน และราคาปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ลดลงจาก 1,860.60 บาทต่อตัน เหลือ 1,646.80 และ 1,628.70 บาทต่อตัน ในปี พ.ศ.2535 2536 และ 2537 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้บริโภคที่สามารถซื้อสินค้าได้ถูกลง

ในช่วงปี 2540 ภาคเศรษฐกิจเข้าสู่วิกฤตเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีการปรับอัตราแลกเปลี่ยนให้เงินบาทลอยตัว ผู้ผลิตประสบปัญหาผลประกอบการ และต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นจากค่าเงินบาทลอยตัวและภาวะหนี้ต่างประเทศจึงทำให้ผู้ผลิตต้องปรับราคาปูนซีเมนต์ผสมกล่าวคือ โดยราคาก่อนปรับอยู่ระหว่าง 1,401-1,501 บาทต่อตัน ในปี 2541 เป็นปีที่ราคาของปูนซีเมนต์เปลี่ยนแปลงหลายครั้ง โดยเริ่มที่ 1,601 บาทต่อตัน และปรับราคาครั้งสุดท้ายในปีนั้นหรือเป็นครั้งที่ 5 ในรอบปี ราคากำหนดไว้ที่ 1,891 บาทต่อตัน ส่วนในปี 2542 ปรากฏว่าราคาปูนซีเมนต์ผสมไม่มีการเปลี่ยนแปลง ราคากำหนดที่ 1,971 บาทต่อตัน ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่าราคาของปูนซีเมนต์ในระยะหลังนี้มีราคาเพิ่มสูงขึ้น

3.5 ช่องทางการจำหน่าย

อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของไทยในปัจจุบัน มีการจำหน่ายทั้งในประเทศและส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยช่องทางการจำหน่ายในประเทศสามารถแบ่งออกได้

1. การจำหน่ายโดยตรง (Direct Sales) หมายถึง การจำหน่ายจากโรงงานผู้ผลิตไปยังผู้บริโภครายใหญ่โดยตรง ได้แก่ โรงงานผู้ผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีตประเภทต่าง ๆ โครงการก่อสร้างทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้าง

2. การจำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่าย (Agent) หมายถึง การที่บริษัทผู้ผลิตตั้งตัวแทนจำหน่ายของบริษัทขึ้นมา แล้วขายสินค้าผ่านตัวแทนเหล่านั้น เพื่อจำหน่ายสินค้าไปยังผู้ค้าส่งผู้ค้าปลีก ผู้บริโภครายย่อยทั่วไป ซึ่งในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์มีระบบการจำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่ายเป็นช่องทางสำคัญ คิดเป็นปริมาณกว่าร้อยละ 60 ของการจำหน่ายทั้งหมด (พิริวัฒน์ ภิญญ์ชีพ, 2538) ดังนั้นผู้ผลิตรายใดมีตัวแทนจำหน่ายมากและกระจายอยู่ทั่วไปในหลายพื้นที่ จะได้เปรียบในการกระจายสินค้าไปยังผู้บริโภคได้ทั่วถึงกว่า

3. การจำหน่ายผ่านสำนักงานขายของผู้ผลิต โดยผู้ผลิตจะตั้งสำนักงานขายและคลังสินค้าของตนเองกระจายไปทั่วประเทศ เพื่อจำหน่ายสินค้าโดยตรงแก่ผู้บริโภครายย่อยที่จะมาซื้อปลีกหรือเป็นสำนักงานเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อซื้อขาย และเป็นแหล่งให้ข่าวสารคำแนะนำแก่ตัวแทนจำหน่าย หรือลูกค้าช่วงของตัวแทนจำหน่าย ทั้งที่เป็นผู้ค้าส่งและผู้ค้าปลีกได้อีกด้วย